VAIKAI SU KOCHLEARINIAIS IMPLANTAIS BENDROJO UGDYMO GRUPĖJE

Parengė Ramutė Žemaitienė

KOCHLEARINĖS IMPLANTACIJOS TIKSLAS

Pagrindinis kochlearinės implantacijos tikslas – kad vaiko klausa ir šnekamoji kalba atitiktų jo fiziologinį amžių ir jis galėtų sėkmingai ugdytis bendrojo lavinimo mokykloje kartu su girdinčiais bendraamžiais.

PEDAGOGAS SUSIDURIA SU NAUJAIS IŠŠŪKIAIS

- Kursai, seminarai klausos ir kalbos reabilitacijos po kochlearinės implantacijos klausimais;
- Bendradarbiavimas su surdopedagogu, kitais specialistais, tėvais;
- Savarankiška pedagoginės-psichologinės literatūros analizė, informacijos, kaip dirbti su klausos sutrikimus turinčiais vaikais paieška;
- Tinkamų, moksliškai pagrįstų ugdymo būdų ir metodų parinkimas;
- Naujų ugdymo strategijų taikymas dirbant su vaikais;

PAGRINDINĖS BENDRAVIMO TAISYKLĖS

Pagal I. V. Koroliovą

- Bendraujant suaugusiojo akys turi būti vaiko akių lygyje.
- Kartu su vaiku sutelkti dėmesį (žvilgsnį) į vieną daiktą ar veiksmą.

- Lavinti vaiko gebėjimą žiūrėti į suaugusiojo veidą.

  Tai padeda vaikui:

- atkreipti dėmesį į kalbantįjį;
- suprasti ryšius tarp objekto ir to, ką kalba suaugęs;
- suprasti, ko suaugęs iš jo nori;
- suprasti, kaip suaugęs reaguoja į jo veiksmus ir poelgius;

- Sekti vaiko dėmesio sutelkimo kryptį – bet kokią situaciją galima išnaudoti, norint išmokyti vaiką galvoti, suprasti kalbą ir kalbėti.

- Nuoširdžiai domėtis vaiko žaidimu ir veiksmais. Žaidimas – pats natūraliausias ir geriausias vaiko vystymosi, ugdymo ir ugdymosi būdas.

- Komentuokite visus savo ir vaiko veiksmus. Vaikas gali suprasti ir įsiminti žodžio reikšmę tik tada, kai jis daug kartų girdi ir tuo pačiu mato pavadintą daiktą ar veiksmą.

- Būtinai padarykite pauzę tarp savo frazių, leisdami vaikui jums atsakyti. Mažas vaikas galvoja ir veikia lėtai, jam reikia laiko, kad mums atsakytų.

- Dažnai užduokite vaikui klausimus, komentuodami savo ir vaiko veiksmus. Klausimai – komentarai, lydintys veiksmus, padeda vystytis vaiko kalbos supratimui ir gebėjimui bendrauti kalbos pagalba.

- Bendraudami su vaiku rekonstruokite vaiko pasisakymus. Nekalbantis ar blogai kalbantis vaikas dažnai nori mums atsakyti, tačiau nežino, ką pasakyti ir kaip tai padaryti.

- Modeliuokite gestus, mimiką, garsus, žodžius, kurių jūs norite išmokyti vaiką.

- Mėgdžiokite vaiko veiksmus, gestus, mimiką, taip pat skatinkite vaiką mėgdžioti jūsų veiksmus ir gestus. Gestai turi būti lydimi žodžių.

- Mėgdžiokite garsus, kuriuos taria vaikas (iki 2 metų), o taip pat skatinkite jūsų ištartų žodžių ar frazių mėgdžiojimą.

Ši taisyklė – prieš tai esančios tęsinys, nukreipta į vaiko mėgdžiojimo aktyvinimą. Ši taisyklė dar labiau susijusi su vaiko kalbos garsų, žodžių, frazių tarimu, intonacijos kontroliavimu, balso stiprumu ir kalbiniu kvėpavimu.

- Sudarykite vaikui įprastas situacijas ir kartokite veiksmus.
- Ugdydami išnaudokite atsitiktines situacijas.

- Ugdymo procese išnaudokite situacijas, kurios stebina vaiką. Tokios situacijos padeda geriau prisiminti žodžius, frazes, palaiko vaiko susidomėjimą veikla, sužadina emocijas, kurios skatina vaiką ištarti daugiau garsų.

- Visada girkite ir skatinkite vaiką už jo veiksmus, kurių jūs laukėte arba net už bandymą juos atlikti.

- Bendraudami su vaiku kalbėkite trumpomis frazėmis, aiškiai artikuliuodami, kiek lėtesniu tempu, pakartojimu ir intonacija išskirdami raktinius žodžius.

- Lydėkite kalbą išraiškinga mimika ir natūraliais gestais, kad sustiprintumėte emocinį poveikį vaikui ir padėtumėte jam suprasti suaugusiojo prašymą.

- Ugdomųjų užsiėmimų metu teisingai kurkite aplinką.
- Tikslingus užsiėmimus geriau pravesti ryte.

Pedagogas turi išmokti naudoti tokias ugdymo strategijas, kurios padėtų lavinti klausymosi, kalbėjimo ir bendravimo įgūdžius.

SKLANDŽIĄ KALBOS RAIDĄ ĮTAKOJANČIOS SRITYS

Labai svarbu aiškinti vaikams žodžių prasmę, panaudojant regos, lietimo ir uoslės pojūčius, padedant gestais, sudarant žodžio „prasminį lauką“. Taip vaikas lengviau supranta ir greičiau įsimena žodį.

DIRBDAMAS INTEGRUOTOJE GRUPĖJE PEDAGOGAS TURI:

- Vengti situacijų, kai vaikas su kochleariniu implantu neįtraukiamas į bendrą veiklą, žaidimus;
- Neapsupti vaiko išskirtine globa, kadangi jis toks, kaip ir visi;
- Nemažinti grupės darbo tempo;

KAIP GERIAU PAŽINTI VAIKĄ SU KOCHLERINIU IMPLANTU

- Integruota skalė
- Individuali programa
- Stebėjimo protokolai
- Pokyčių vertinimas
- Anketa tėvams ir pedagogams

IŠKYLANČIOS PROBLEMOS

Didelėje grupėje vaikas su kochleariniu implantu prasčiau priima informaciją, sunkiau įsisavina žinias, jų dėmesys greičiau išblaškomas išorinių dirgiklių, jie greičiau pavargsta.

ŽAIDIMAI, PADEDANTYS NUSIRAMINTI

- Žvakės siuntimas ratu
- Varpeli, neskambėk
- Trys skirtingos melodijos

KLAUSOS LAVINIMO ŽAIDIMAI

- Parodyk, kur ploja
- Įsiklausyk
- Tyliai-garsiai

SMULKIOSIOS MOTORIKOS LAVINIMAS

PIRŠTUKINIAI ŽAIDIMAI

KVĖPAVIMO ŽAIDIMAI, PRATIMAI

Pagrindinis dėmesys turi būti skiriamas kalbinio kvėpavimo mokymui: trumpas, gilus įkvėpimas per nosį ir gilus iškvėpimas per burną. Kvėpavimo pratimai gali būti labai žaismingi ir smagūs kiekvienam mažyliui.

INTEGRACIJOS SĖKMĘ LEMIA

- Pedagogo pasiruošimas dirbti su vaikais, nešiojančiais kochlearinius implantus
- Praktinės patirties kaupimas
- Bendradarbiavimas su kitais vaiką ugdančiais specialistais
- Bendradarbiavimas su tėvais
- Tinkamų ugdymo strategijų parinkimas
- Pozityvi emocinė sąveika

„Integracijos negalima nei išmokti, nei išreikalauti, nes tikroji integracija – žmonių širdyse. Kai sveikieji supras, ko vertas neįgaliųjų žmonių gyvenimas, kai pajus buvimo greta jų džiaugsmą, įvyks stebuklas – integracija taps bendru visų tikslu“

Integruotos mokyklos „Versmė“ direktorė A.Galkienė, 1997.